

PROEFCENTRUM FRUITTEELT VZW

Inzicht in en beheersing van boswantsproblematiek in de biologische perenteelt

pcfruit vzw (Afdeling Zoölogie)
Gertie Peusens en Tim Beliën (tim.belien@pcfruit.be)
BioFruitAdvies, Marc Trapman
Vakgroep Biologische Fruitteelt, Ann Weckx

PROEFCENTRUM FRUITTEELT VZW

Afdeling Zoölogie

Overzicht projectactiviteiten

- **Biologie en soortsamenvestelling**
- **Bestrijding van boswantsen met spinosad en natuurlijk pyrethroïde**
- **Bestrijding van boswantsen door ze uit de boom te kloppen (“Klop en dood” methode)**
- **Inventarisatie boswantssoorten op biologische perenpercelen verspreid in België**

Roodpootschildwants

Groene stinkwants

Grauwe veldwants

Minder voorkomende wantsen

Bessenwants

Zuringwants

Peribalus strictus

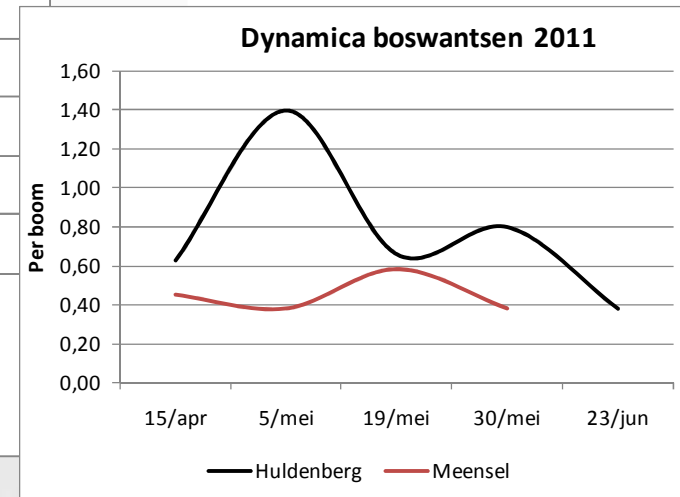
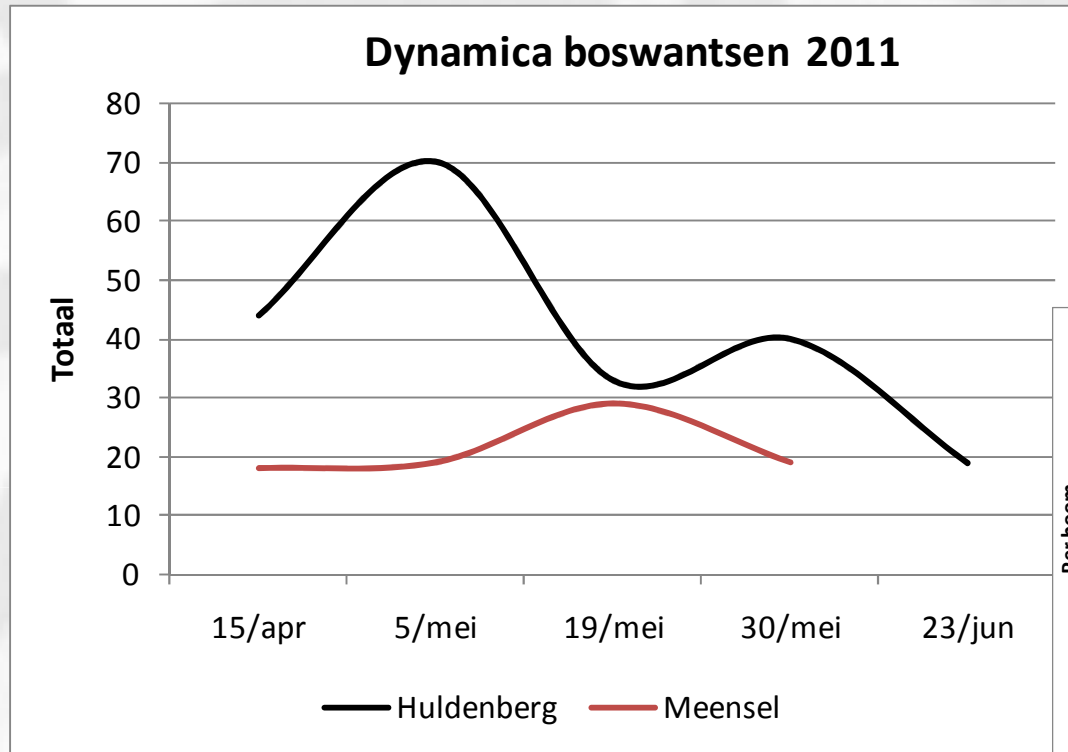

Meidoornwants

Halyomorpha halys

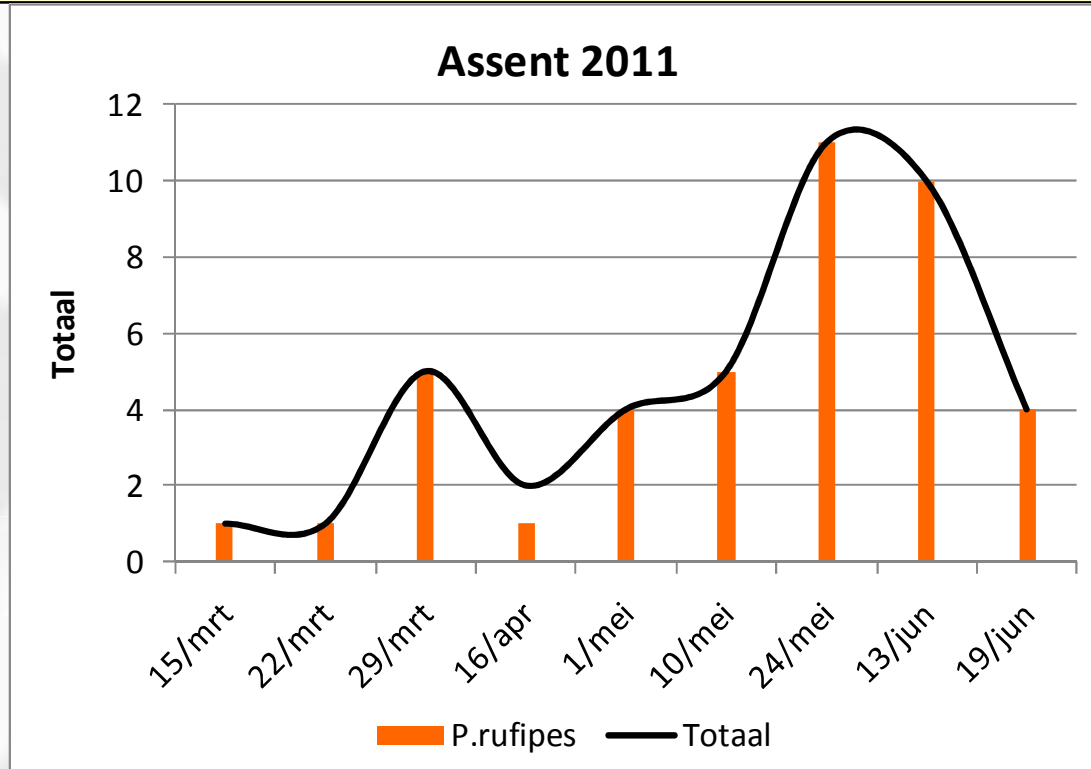
Dynamica

Datum	totaal	adult	N5	N4	N3	N2
15/apr	44	0	0	0	43	1
5/mei	59	0	0	57	2	0
19/mei	27	0	27	0	0	0
30/mei	39	1	38	0	0	0
23/jun	19	19	0	0	0	0

Dynamica

Stadium	2010
N3	5/5 - 17/5
N4	17/5 - 7/6
N5	7/6 - 28/6
adult	28/6 - 21/9
N1	18/8 - 29/9
N2	18/8 - 21/9

datum	soort	totaal	adult	N5	N4	N3	N2
15/mrt	<i>Pentatoma rufipes</i>	1					1
22/mrt	<i>Pentatoma rufipes</i>	1					1
29/mrt	<i>Pentatoma rufipes</i>	5					5
16/apr	<i>Pentatoma rufipes</i>	1				1	
1/mei	<i>Pentatoma rufipes</i>	4			3	1	
10/mei	<i>Pentatoma rufipes</i>	5		5			
24/mei	<i>Pentatoma rufipes</i>	11		11			
13/jun	<i>Pentatoma rufipes</i>	10	4	5		1	
19/jun	<i>Pentatoma rufipes</i>	4	4				

Pyrethrinen

Werking: onmiddellijk (sec - min) door verstoring ionentransport in zenuwstelsel

Afbraak: reeds na enkele uren, igv + PBO: enkele dagen

Optimaal bij 15°C

Erkend in bio (bijlage II van verordening (EG) nr.889/2008)), controle-instantie, niets over toevoegsels

Naam	Nr	Pyrethrinen g/l	PBO g/l	Olie g/l	Dosis	Erkend
Compo Naturabell Bio Insect	9792/B	36	144	-	30 ml/10 l	A P K Q
Pyrethro Bio Spruzit	8837/B	36	144	-	30 ml/10 l	A P K Q
Spruzit	9696/B	36	144	-	30 ml/10 l	A P K Q
Bio-Insect tuin	889/P	4.59	-	825.3	10 l/ha LWA	A
Pyrethro Pur	9390/B	4.59	-	825.3	10 l/ha LWA	A
Raptöl	9853/B	4.59	-	825.3	10 l/ha LWA	A
Pyrethro Pur Spray	9391/B	0.045	-	8.25	Run-off	A
Bio-Pyrethrex	9267/B	20	255	-		Niet

Efficiëntie van pyrethroïde/spinosad

Veldproef:

- gewarde blokkenproef in 4 herhalingen
- 2 locaties: Huldenberg en Meensel
- 10 objecten:
  - *onbehandeld
  - *spinosad Tracer 480 EC 0.03 % (0.3 l/ha boomhaag)
  - *pyrethrum Compo Naturabell Bio insect 180 EC 0.3% (36 g/l)+PBO (144 g/l) (3 l/ha

boomhaag)

beide op 4 tijdstippen:

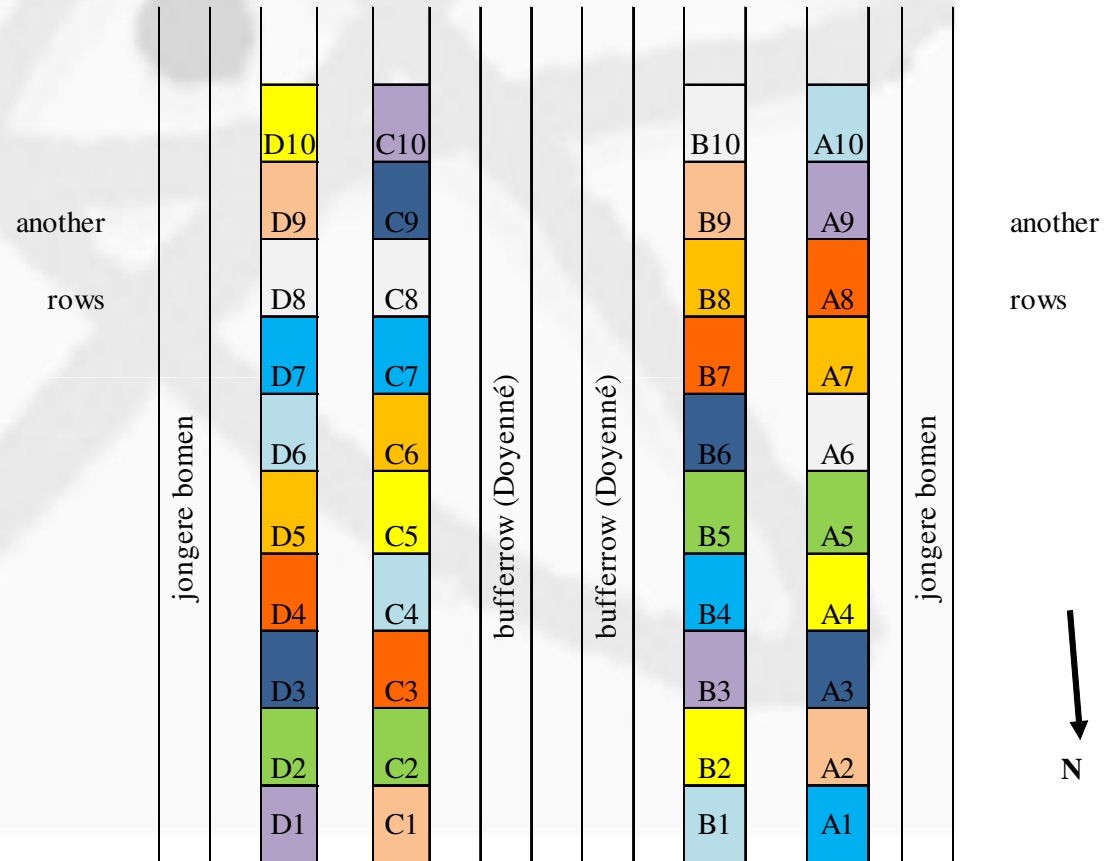
- half maart 15/3
- week voor de bloei 1/4
- na de bloei 19/4
- half maart 15/3 + na de bloei 19/4

*klop en dood: na bloei, einde juni

- telling # wantsen (soorten, stadia) op 9/5
- beoordeling schade vruchten

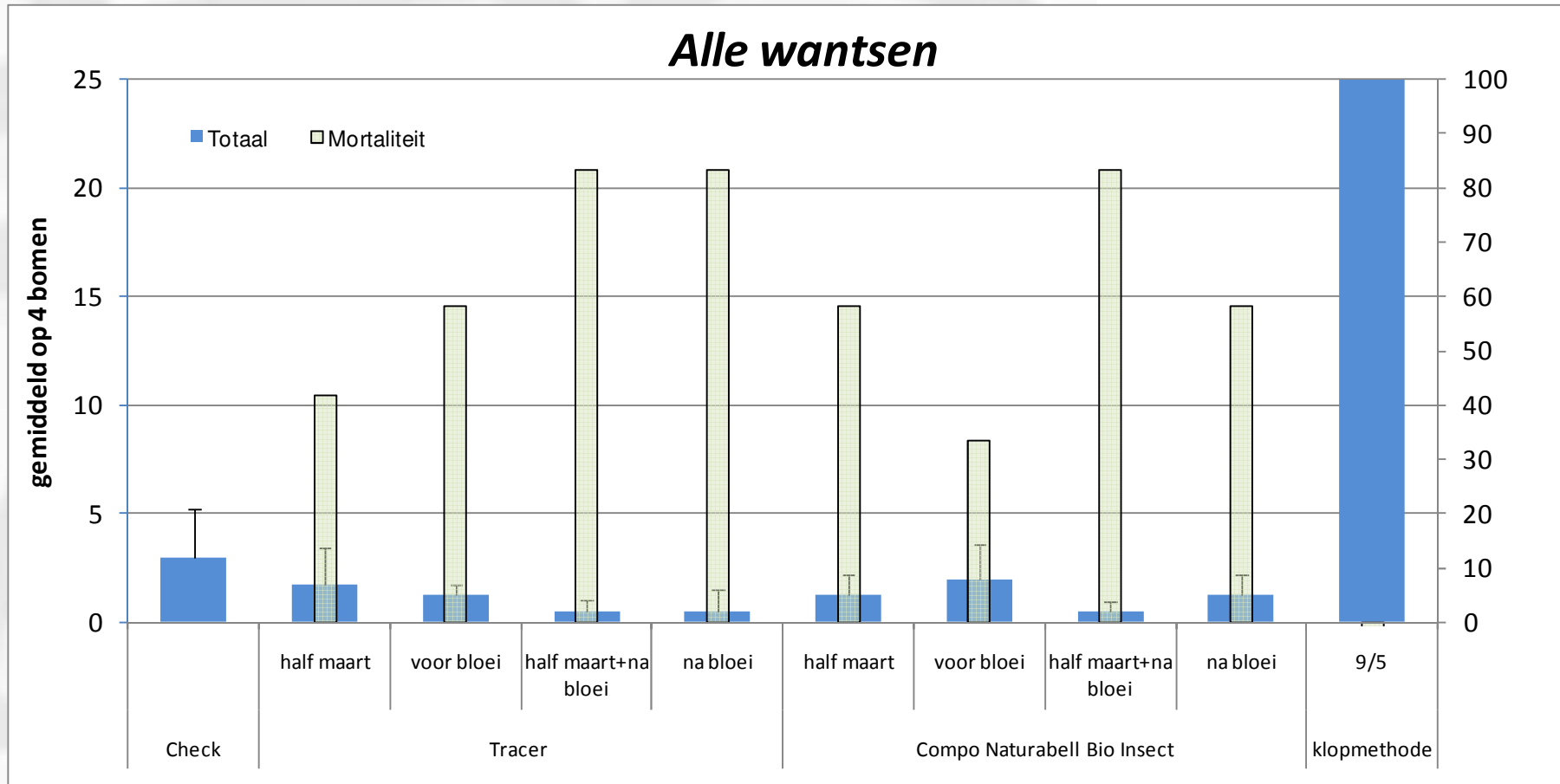
Proef:	11ZBoswantsConfHuldORI-11				Sponsor:	FOD-Pentatomidae	
Doel:	Bestijding boswants in Bio-teelt				Code:		
Plaag:	Boswantsen						
Plaats:	Huldenburg			Rij systeem:	1	rij	
Teler:	Michel Frisque			Plantafstand:	3,50	x	2,00
Telnr:	0495/456505			Herhalingen:			4
Variëteit:	Conference			Aantal bomen/herhaling :			6
Onderstam:	Quince A			Hoogte van de bomen (m):			3,5
Bestuiver (%):	x			Bladoppervlakte/herhaling (m ²):			84,00
Plantjaar:	14-115			Waterhoeveelh./herh. (l):(	0,10	l/m ²	) 8,40
				Waterhoeveelh./object (l):			33,60
Object	Firma	Form.	Code	Plot	Dosis		
					gai/ha LWA	%	
1	Check			A5 B5 C2 D2			
* Behandeling							
2	Tracer	480	SC	A4 B2 C5 D10	144,00	0,030	A: half maart
3	Tracer	480	SC	A2 B9 C1 D9	144,00	0,030	B: week voorbloe
4	Tracer	480	SC	A7 B8 C6 D5	144,00	0,030	AC
5	Tracer	480	SC	A8 B7 C3 D4	144,00	0,030	C: na bloei

Proefplan Huldenberg

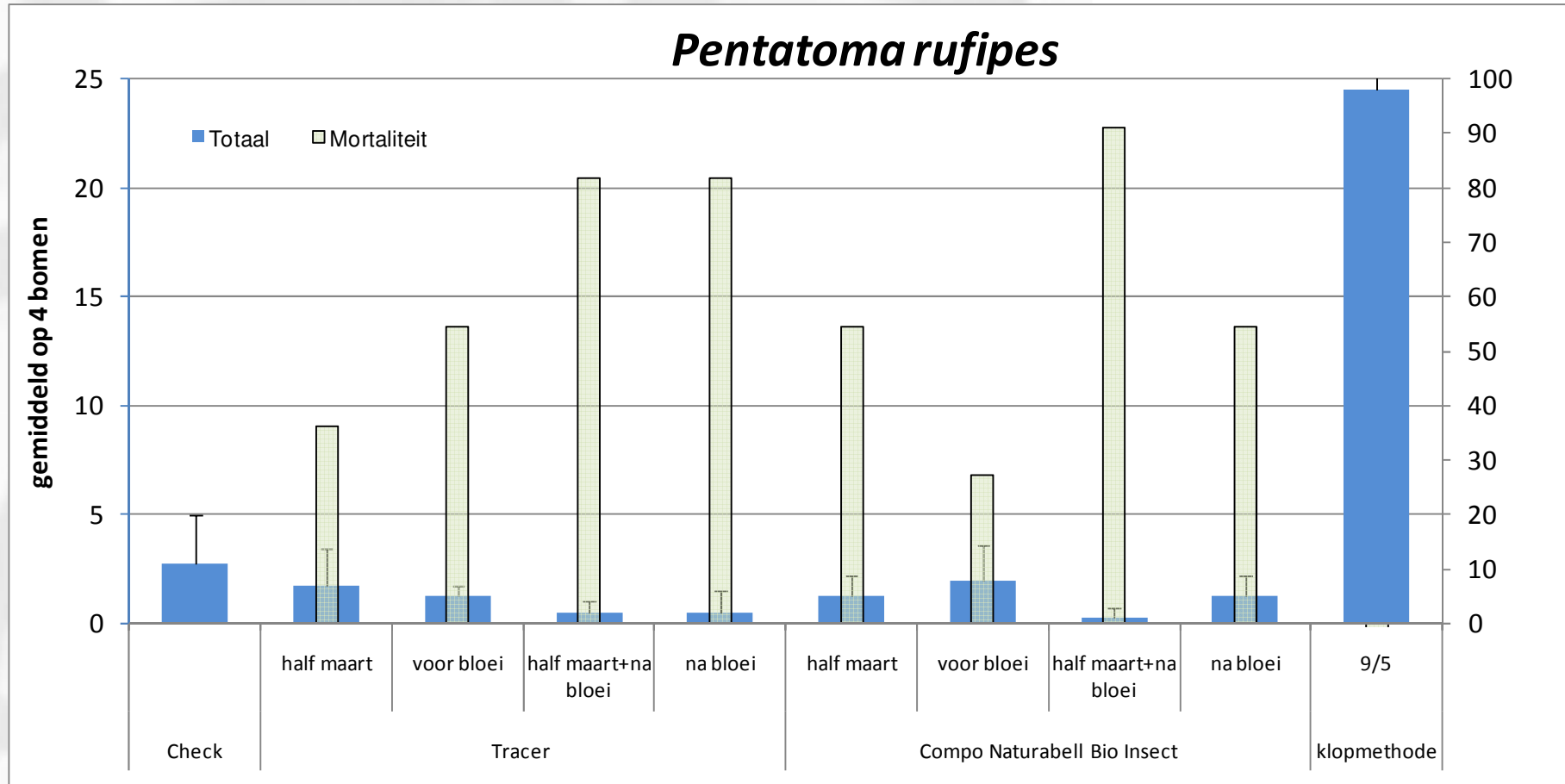

X
Nijvelsebaan (klein straatje !!! met aan andere zijde van Huisnummer 42

Efficiëntie van spinosad

Efficiëntie van spinosad

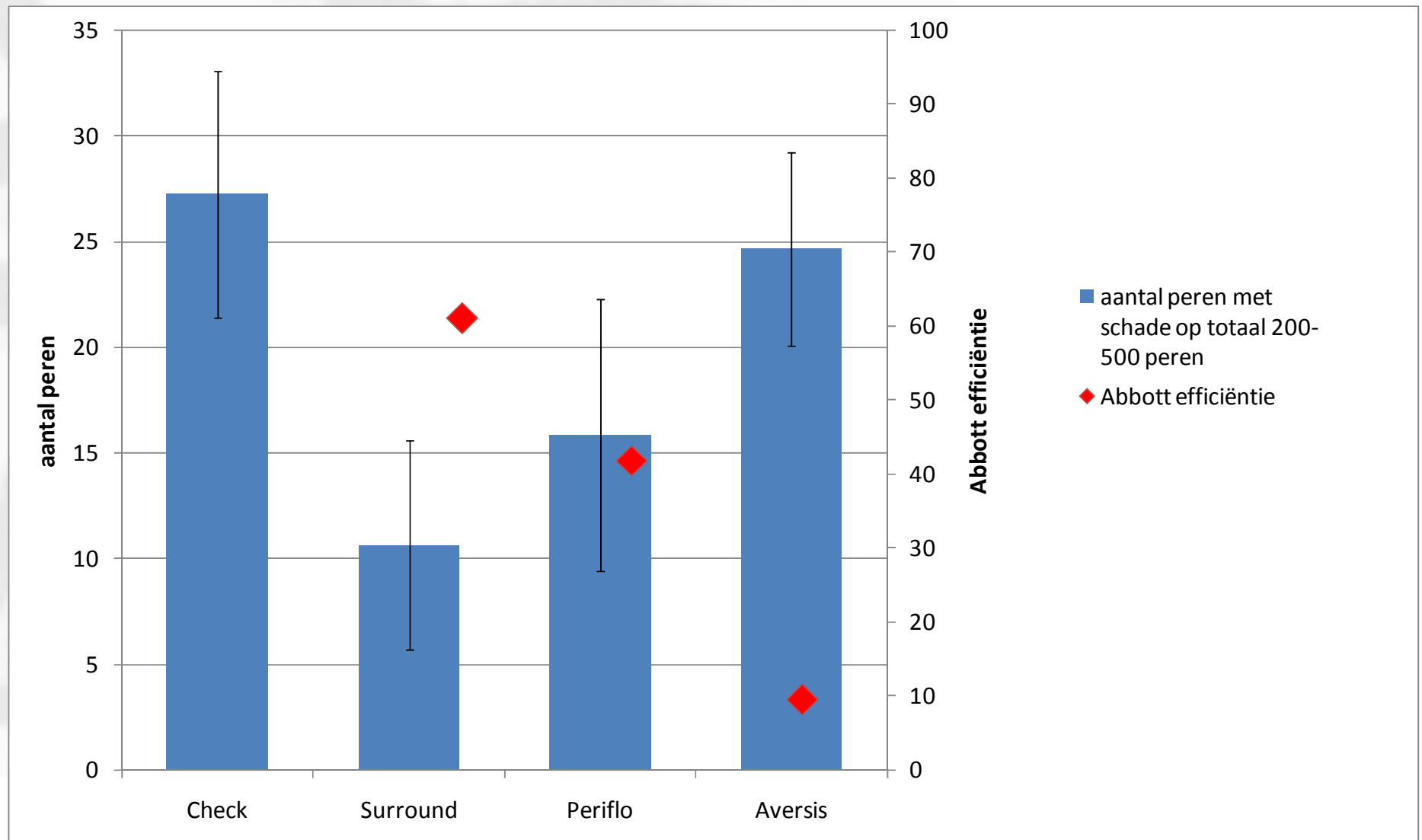

Klop en dood methode

Datum	Perceel	soort	totaal	adult	N5	N4	N3	aantal bomen per boom	
09 mei 11	Huldenberg	<i>Pentatoma rufipes</i>	95	0	48	45	2	16	5,94
09 mei 11	Huldenberg	<i>Rhaphigaster nebulosa</i>	1	1	0	0	0	16	0,06
09 mei 11	Huldenberg	<i>Palomena prasina</i>	9	9	0	0	0	16	0,56
		<i>som</i>	105	10	48	45	2	16	6,56
09 mei 11	Meensel	<i>Pentatoma rufipes</i>	95	0	34	59	2	16	5,94
09 mei 11	Meensel	<i>Rhaphigaster nebulosa</i>	7	7	0	0	0	16	0,44
09 mei 11	Meensel	<i>Palomena prasina</i>	10	10	0	0	0	16	0,63
09 mei 11	Meensel	<i>Acanthosoma haemorrhoidale</i>	1	1	0	0	0	16	0,06
		<i>som</i>	113	18	34	59	2	16	7,06

Kaolien proef seizoen 2010

Proef 2011

Bespuiting entomopathogene schimmels in voorjaar

- proef met 7 bomen/plot, 3 herhalingen
- 3 bespuitingen (1 voor bloei, 2 na bloei)
- schadebeoordelingen vruchten

Tabel 5: Resultaten inventarisatie boswantsen in biologische perenpercelen België en relatie met schade

Tabel 5: Resultaten inventarisatie boswantsen in biologische perenpercelen België en relatie met schade

Schade beoordeling 2 ^{de} helft augustus						Boswantsen inventarisatie begin juli		
Locatie	Plot in rij	# beschadigde vruchten op 250	Gemidd #	Stand. deviatie	Gemidd %	Datum klopping	# Boswantsen geklopt op 100 kloppingen	totaal
Reinrode huis westkant	1	10	20,5	11,1	8,2	05/07		5
Conf (do bestuiver)+ plantjaar '85-'90:	2	25					5 <i>Pentatoma rufipes</i> ; adult	
	3	34						
	4	13						
Reinrode huis oostkant	1	9	12,0	4,8	4,8	Niet geklopt		
variëteit (conf+do)+ plantjaar: '90	2	17						
	3	15						
	4	7						
Reinrode perceel Berg	1	5	6,3	1,9	2,5	07/07		1
Conference '95	2	9					1 <i>Palomena prasina</i> ; Nx	
	3	6						
	4	5						
Reinrode perceel Bollaerts	1	18	15,3	2,5	6,1	07/07		2
variëteit + plantjaar:	2	15					2 <i>Pentatoma rufipes</i> ; adult	
Conf+Doy '70	3	16						
	4	12						
Reinrode perceel Struik	1	4	12,8	6,8	5,1	07/07		8
variëteit + plantjaar:	2	19					4 <i>Pentatoma rufipes</i> ; adult	
Doy + Conf '60	3	17					3 <i>Palomena prasina</i> ; adult	
	4	11					1 <i>Palomena prasina</i> ; N4-5	
Janssens Wersbeek (Meenseel)	1	22	8,5	9,0	3,4	07/07		2
variëteit + plantjaar:	2	5					2 <i>Pentatoma rufipes</i> ; adult	
	3	4						
	4	3						
Janssens perceel aan schoenmaker	1	1	2,8	2,2	1,1	07/07		4
variëteit + plantjaar:	2	6					2 <i>Rhaphigaster nebulosa</i> N1-2	
	3	2					2 <i>Carpocoris purpureipennis</i> N1-2	
	4	2						
Janssens perceel voor de beek (1x geklopt)	1	2	0,8	1,0	0,3	07/07		4
variëteit + plantjaar:	2	1					4 <i>Pentatoma rufipes</i> ; adult	
	3	0						
	4	0						
Janssens perceel achter de beek	1	4	2,5	1,3	1,0	05/07		4
variëteit + plantjaar:	2	3					1 <i>Pentatoma rufipes</i> ; N5	
	3	2					2 <i>Pentatoma rufipes</i> ; adult	
	4	1					1 <i>Rhaphigaster nebulosa</i> N2	
Janssens achter huis	1	9	8,8	1,0	3,5	07/07		7
variëteit + plantjaar:	2	8					6 <i>Pentatoma rufipes</i> ; adult	
	3	8					1 <i>Rhaphigaster nebulosa</i> N2	
	4	10						
Stas (Attenrodestraat)	1	13	12,8	2,6	5,1	07/07		1
variëteit + plantjaar:	2	15					1 <i>Palomena prasina</i> ; N3	
	3	9						
	4	14						
Verhemeldonck (Halen)	1	0	0,8	1,0	0,3	07/07		0
variëteit + plantjaar:	2	1					0	
	3	0						
	4	2						

Schade beoordeling 2 ^{de} helft augustus						Boswantsen inventarisatie begin juli		
Locatie	Plot in rij	# beschadigde vruchten op 250	Gemidd #	Stand. deviatie	Gemidd %	Datum klopping	# Boswantsen geklopt op 100 kloppingen	totaal
Matthys Perceel Donk (Herk de stad):	1	9	11,3	2,9	4,5	07/07		1
Conference + plantjaar:	2	15					1 <i>Pentatoma rufipes</i> ; adult	
	3	12						
	4	9						
Bleeser (Rummen) perceel Kazerne	1	1	1,5	0,6	0,6	07/07		1
variëteit + plantjaar:	2	2					1 <i>Gonocerus acunteangulatus</i> N2-3	
	3	1						
	4	2						
Swillen (Bekkevoort) perceel van huis	1	4	6,5	1,9	2,6	07/07		3
variëteit + plantjaar:	2	8					2 <i>Pentatoma rufipes</i> ; adult	
	3	6					1 <i>Rhaphigaster nebulosa</i> N2	
	4	8						
Swillen (Bekkevoort) perceel huis	1	3	5,3	2,2	2,1	07/07		5
variëteit + plantjaar:	2	4					5 <i>Pentatoma rufipes</i> ; adult	
	3	6						
	4	8						
Frisque (Huldenberg) Perceel Nijvelsebaan	1	92	98,5	14,8	38,6	07/07		9
Conference + plantjaar:	2	95					6 <i>Pentatoma rufipes</i> ; adult	
	3	117					3 <i>Palomena prasina</i> ; N4-5	
	4	82						
Billens (Oetingen) perceel boven	1	13	12,0	9,5	4,8	07/07		0
Conference + plantjaar:	2	6					0	
	3	4						
	4	25						
Billens (Oetingen) perceel beneden	1	12	7,5	3,7	3,0	07/07		1
Conference + plantjaar:	2	4					1 <i>Eurygaster testudinaria</i> N1-2	
	3	5						
	4	9						
Busschots (Lier) 1ste blok Conference	1	27	24,5	3,8	9,8	07/07		3
Conference + plantjaar:	2	19					3 <i>Rhaphigaster nebulosa</i> N2-4	
	3	25						
	4	27						
Busschots (Lier) 2de blok Conference	1	17	20,8	5,2	8,3	07/07		4
Conference + Doyenné + plantjaar:	2	28					2 <i>Rhaphigaster nebulosa</i> N2	
	3	17					2 <i>Rhaphigaster nebulosa</i> N3	
	4	21						
Laduron (Warsage) rand	1	13	5,3	5,3	2,1	08/07		1
Conference + plantjaar:	2	4					1 <i>Palomena prasina</i> ; adult	
	3	2						
	4	2						
Laduron (Warsage) naast Boskoop appel	1	12				08/07		4
Conference + plantjaar:	2	20					2 <i>Pentatoma rufipes</i> ; adult	
	3	28					2 <i>Palomena prasina</i> ; N2-3	
	4	25						
Ballat (Bombaye), rechts achter schuur	1	4	8,5	3,7	3,4	08/07		6
Conference + plantjaar:	2	9					6 <i>Pentatoma rufipes</i> ; adult	
	3	8						
	4	13						
Ballat (Bombaye) links	1	3	8,5	4,4	3,4	08/07		1
Doyenné + plantjaar:	2	7					1 <i>Rhaphigaster nebulosa</i> N2-3	
	3	11						
	4	13						